

ບົດທີ 3

ການສະແດງຄວາມຮູ້
(knowledge representation)

Sematic network

Definition of Semantic Network

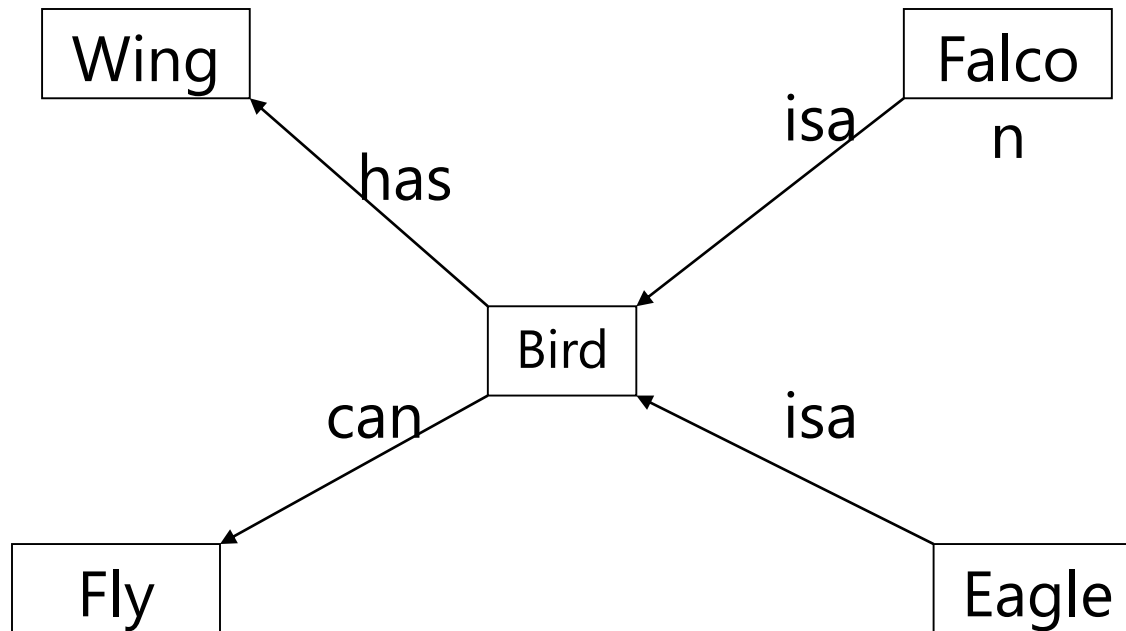
- ▶ ເສັ້ນສະແດງປະກອບດ້ວຍໂໜດທີ່ເປັນຕົວແທນຂອງວັດຖຸທາງກາຍພາບຫລືແນວຄິດແລະໂຄ້ງສ້າງທີ່ອະທິບາຍຄວາມສໍາພັນລະຫວ່າງໂໜດ, ສິ່ງຜົນໃຫ້ເຫັນເປັນແຜນພາບການໄຫລຂອງຂໍ້ມູນ.
- ▶ Semantic nets ເປັນວິທີທີ່ມີປະສິດທິພາບໃນການສະແດງຂໍ້ມູນ, ຂໍ້ມູນນໍາມາຮ່ວມກັນໄກການສືບທອດທີ່ຂັດຂວາງບໍ່ໃຫ້ມີການຊໍາຊ້ອນຂອງຂໍ້ມູນ ນັ້ນຄືຄວາມຫມາຍຂອງແນວຄິດມາຈາກຄວາມສໍາພັນຂອງຕົນກັບແນວຄິດອື່ນ ໆ ແລະຂໍ້ມູນຈະຖືກເກັບໄວ້ໂດຍການເຊື່ອມຕໍ່ ໂໜດ ກັບ Arcs ທີ່ມີຂໍ້ຄວາມ

From: <http://www.hyperdictionary.com>

ເປັນຫຍັງຕ້ອງ Semantic Network

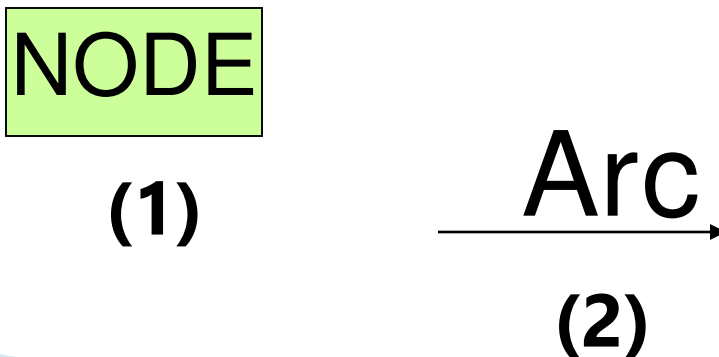
- ▶ ພາບອະທິບາຍສິ່ງຕ່າງໆ ໄດ້ດີກວ່າຕົວອັກສອນ
- ▶ ມະນຸດໃຊ້ການເຊື່ອມຕໍ່ສິ່ງຕ່າງໆ ຊຶ່ງຊ່ວຍໃຫ້ເກີດຄວາມເຂົ້າໃຈໄດ້ງ່າຍຂຶ້ນ
- ▶ ເຄື່ອງມືທີ່ຊ່ວຍທີ່ໃຊ້ການເຊື່ອມຕໍ່ພາບມີຫຼາຍແບບ
- ▶ Semantic Network ເປັນສິ່ງໜຶ່ງທີ່ໃຊ້ເຊື່ອມຕໍ່ສິ່ງຕ່າງໆ ຕາມຄວາມສຳພັນ
- ▶ Semantic network ສ້າງຂຶ້ນໂດຍ Quillian ໃນປີ1968

Example: Concept about bird

Semantic Network

- ການສະແດງຄວາມຮູ້ໂດຍໃຊ້ graph ເພື່ອສະແດງຄວາມສຳພັນຂອງສິ່ງຕ່າງໆ ໃນ model ທີ່ສົນໃຈ ໃນການສະແດງແບບນີ້ຈະມີອົງປະກອບທີ່ສຳຄັນ 2 ສ່ວນຄື
  - ໂນດ(Node) ໃຊ້ສະແດງເຖິງ ຊື່ຂອງວັດຖຸ, ຄຸນສົມບັດ, ເຫດການ, ການກະທຳ
  - ອາກ (Arc) ສະແດງຄວາມໝາຍຂອງຄວາມສຳພັນລະຫວ່າງໂນດ

ການສະແດງຄວາມຮູ້ດ້ວຍ Semantic network

ສ່ວນປະກອບ

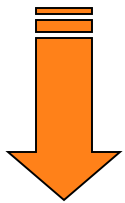
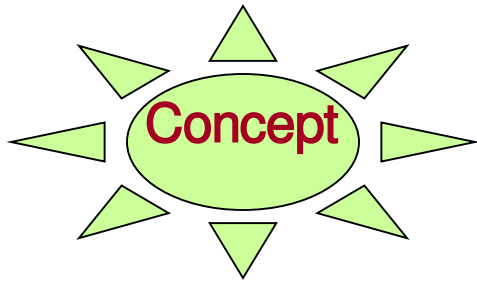
1. Node ໃຊ້ສະແດງ

- **Object** (ວັດຖຸ) ເຊັ່ນ Bird, Car, Basket-ball, Water, Glass, Cup, Table
- **Attribute** ໃນນີ້ໝາຍເຖິງຄຸນສົມບັດຂອງວັດຖຸ ເຊັ່ນ Red, 20, good
- **Situation** (ເຫດການ) ເປັນຄໍານາມທີ່ອະທິບາຍເຫດການ ເຊັ່ນ Business-Crisis, Dead
- **Action** (ການກະທຳ) ເຊັ່ນ Give, Go, Fly

2. Arc ໃຊ້ສະແດງຄວາມສຳພັນຂອງໂນດ

- ບໍ່ມີກົດການຂຽນ Arc ຄືຈະຂຽນຄຳຫຍັງກໍໄດ້ທີ່ສຳຖິງ Node ທີ່ສຳພັນກັນ ແຕ່ທີ່ນິຍົມໃຊ້ໄດ້ແກ່ Is-a, Has-part, Instance-of ຫຼື ອື່ນໆ

ຂັ້ນຕອນການຂຽນສະແດງຄວາມຮູ້

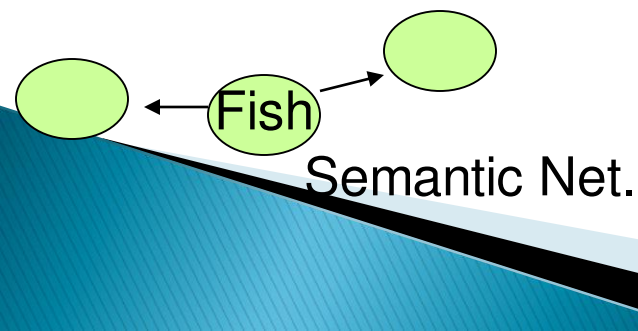
Category

Drawing

1. ສ້າງ Concept ໂດຍຫາໂນດຊຶ່ງອາດເປັນ object, attribute, situation ແລະ action

2. ຈັດ Category ພະຍາຍາມຈັດກຸ່ມຂອງ Concept ເຂົ້ານຳກັນ ໂດຍສ້າງ Arc

Semantic Net.

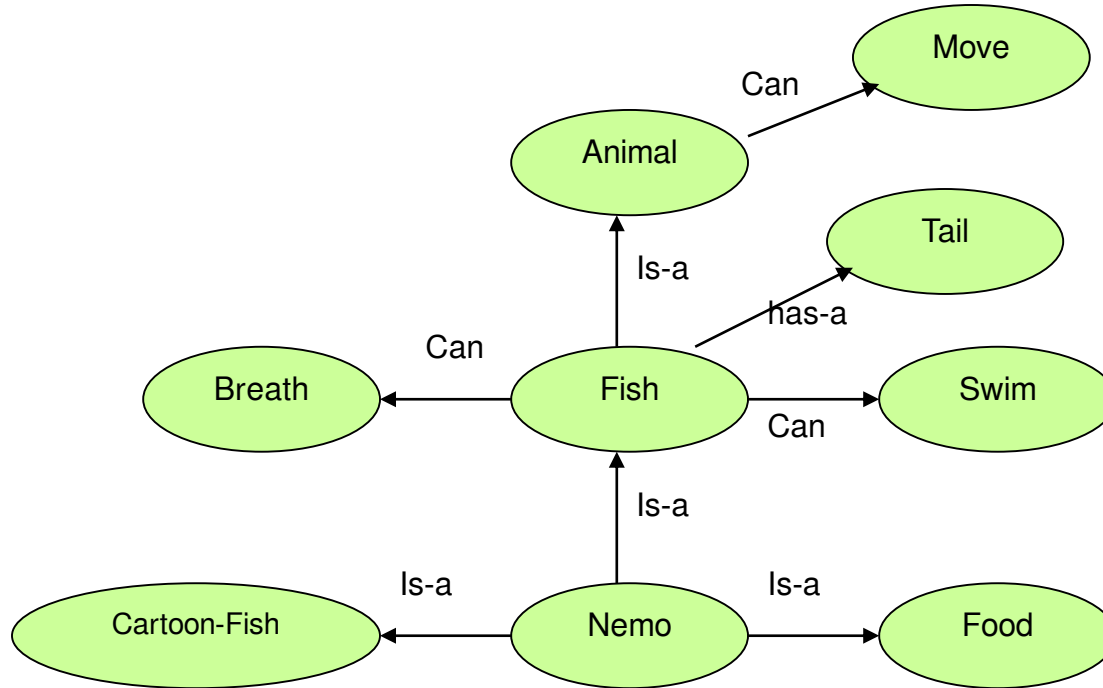

ໃຫ້ສະແດງຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບ Fish

1. Concept ອາດຈະເປັນ

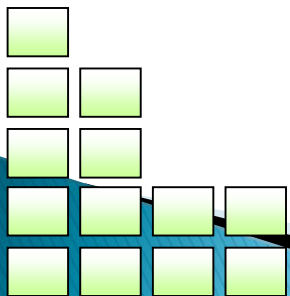
- { water, swim, breath, tail, animal, move, Breath, food }

2. ຈັດ Category ແລ້ວສະແດງພາບໄດ້ດັ່ງນີ້

ຝຶກຫັດ

1. ໃຫ້ລອງສະແດງຄວາມຮູ້ໂດຍໃຊ້ກຸ່ມຄວາມຮູ້ຂ້າງລຸ່ມນີ້
- Birds are animals.
  - Birds have feathers, fly and lay eggs.
  - Eagle is a bird.
  - Donald is a bird.
  - Tracy is an Eagle.

About me!...

ການອະນຸມານຄວາມຮູ້

- ▶ ຄືຂະບວນການຫາຄວາມຮູ້ຈາກຂໍ້ມູນທີ່ມີຢູ່
- ▶ ເຮັດໄດ້ໂດຍການຕັ້ງຄໍາຖາມ ເຊັ່ນ
  - Can Donald fly?
- ▶ ມີ 2 ວິທີ
  - Intersection Search ຫຼື Spreading Activation
  - Inheritance

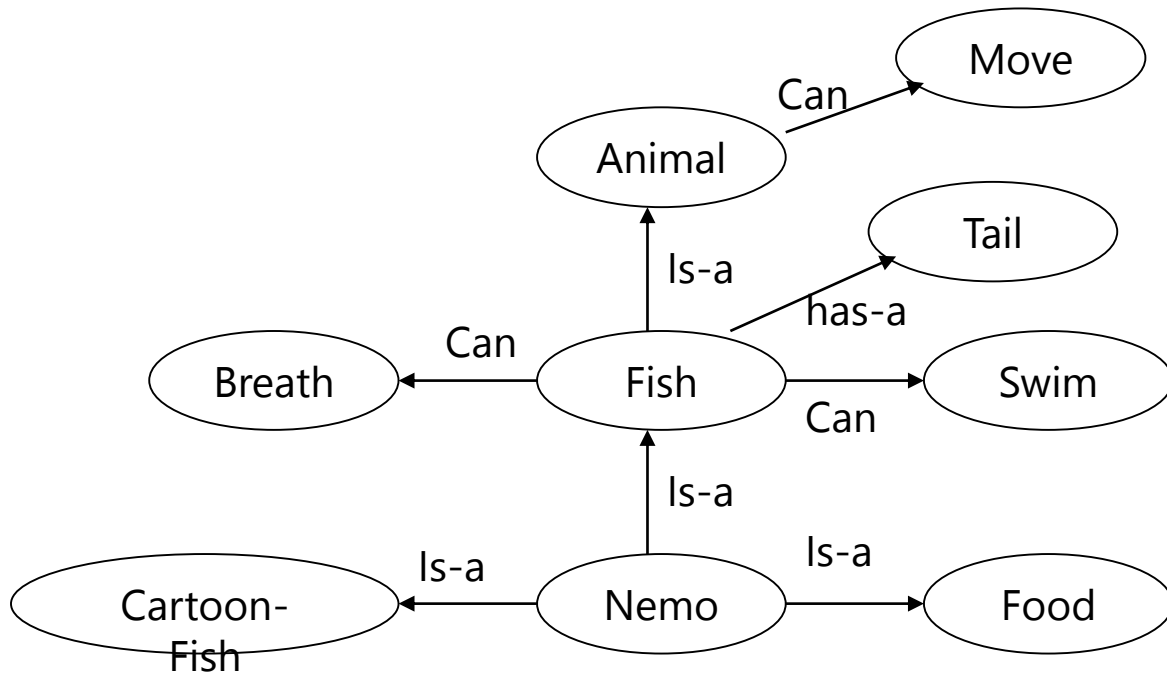
1. Intersection Search ຫຼື Spreading Activation

- ໃຊ້ຫຼັກການ Follow on the links:

- Algorithm

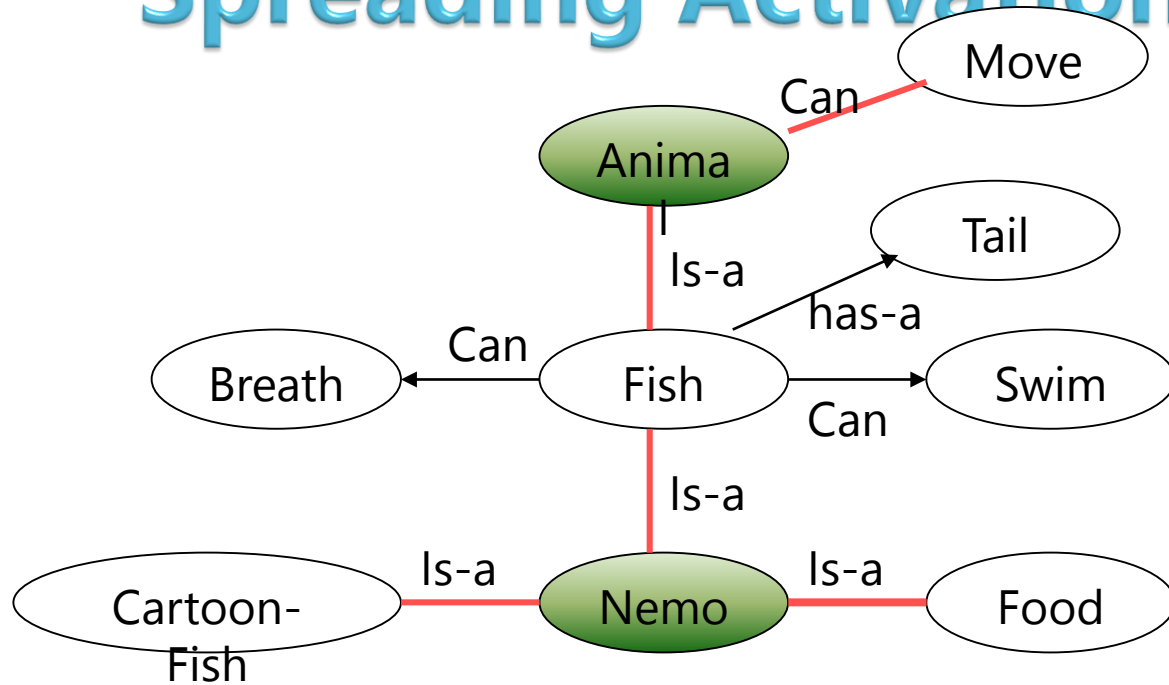
- ໃຊ້ການຄົ້ນຫາຈາກຈຸດເລີ່ມຕົ້ນ 2 ໂນດ (ໂນດທີ່ເປັນຄໍາຖາມ)
- ແຕ່ລະໂນດຈະກະຈາຍໄປທີ່ໂນດຂ້າງໆ ເພື່ອຫາເສັ້ນເຊື່ອມໂຍງໄປໂນດອື່ນທີ່ສົນໃຈ (Arc ຈະຖືກເຮັດໃຫ້ເປັນ Bi-directional ຫຼືບໍ່ສົນໃຈທິດຂອງລູກສອນ)
- ເມື່ອໃດກໍ່ຕາມທີ່ສາມາດຫາໂນດ ຫຼື Arc ທີ່ເຮັດໃຫ້ 2 ໂນດນີ້ເຊື່ອມກັນໄດ້ກໍ່ຖືວ່າເປັນຈິງ
- ເຊັ່ນ ຖ້າຖາມວ່າ Nemo ເປັນ Animal ບໍ່
- ເລີ່ມຈາກໂນດ Nemo ແລະ Animal ຈະກະຈາຍໄປຍັງທຸກໂນດ ທີ່ມັນເຊື່ອມຢູ່
- ເມື່ອຮອດໂນດ Fish ກໍ່ພົບວ່າທັງ Nemo ແລະ Animal ເຊື່ອມກັນໄດ້ສະແດງວ່າເປັນຈິງ

1. Intersection Search ឬ Spreading Activation

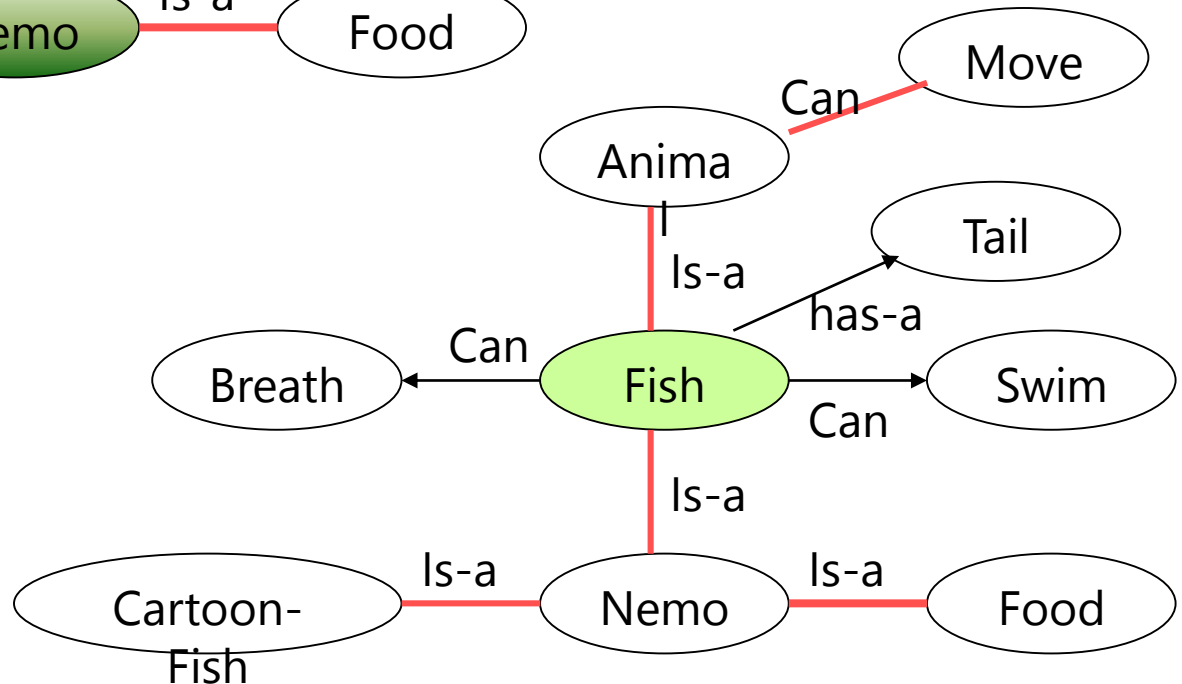

តើបញ្ជាក់ថា Nemo ជា Animal ឬ

Spreading Activation

តើ បញ្ហា ថា Nemo បើក Animal ឬ

2. Inheritance

- ▶ ເປັນການໃຊ້ປະໂຫຍກຈາກ Arc ທີ່ໃຊ້ເຊື່ອມ Node
- ▶ ຫາກຈັດກຸ່ມ Arc ໃຫ້ຢູ່ໃນໝວດໝູ່ດຽວກັນ ກໍ່ສາມາດໃຊ້ຄຸນສົມບັດ
  - Transitivity
  - Inheritance

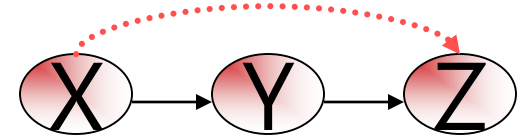
Inheritance

1. ຄຸນສົມບັດການຖ່າຍທອດ (Transitivity)

ເຊັ່ນ

$\text{Is-a}(X,Y)$ and $\text{Is-a}(Y,Z) \rightarrow \text{is-a}(X,Z)$

$\text{Has-part}(X,Y)$ and $\text{Has-part}(Y,Z) \rightarrow \text{Has-part}(X,Z)$

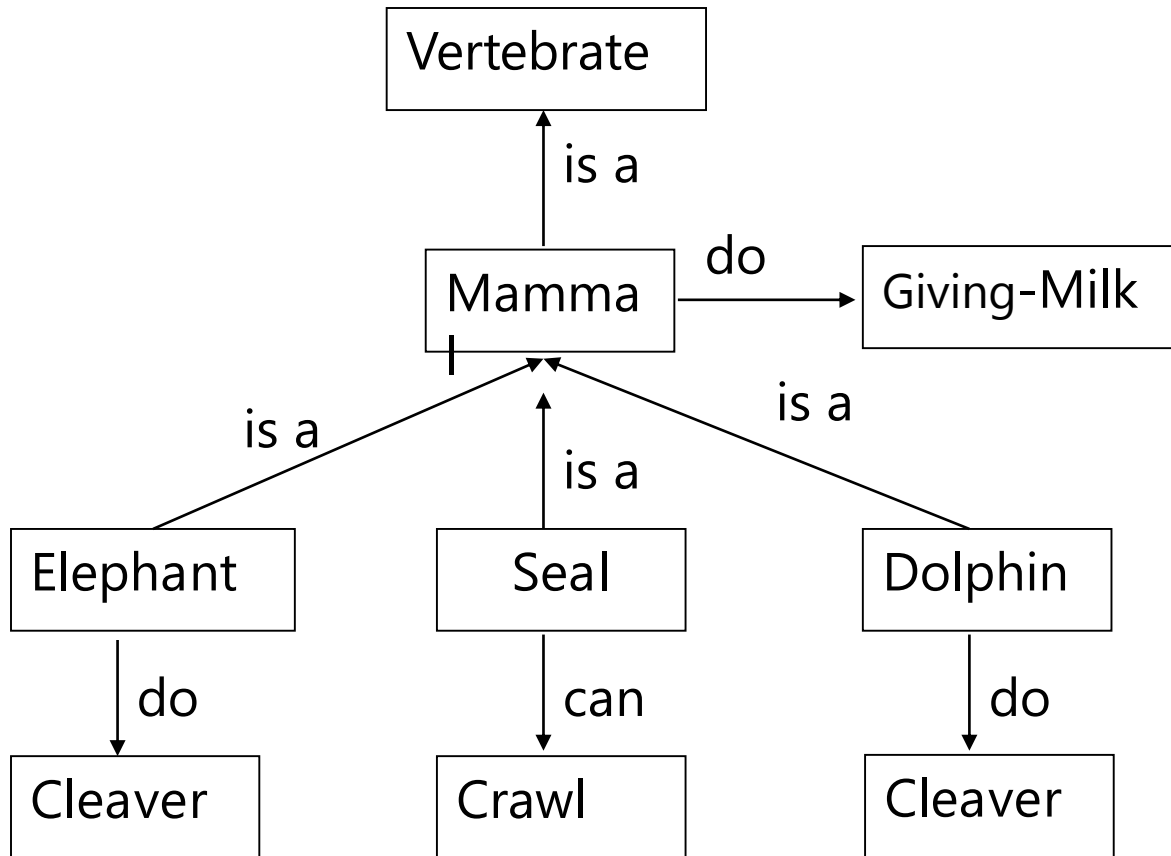

2. ຄຸນສົມບັດການສືບທອດ(Inheritance)

Object ທີ່ຢູ່ໃນລະດັບຕໍ່າກວ່າສາມາດ
ໃຊ້ຄຸນສົມບັດຂອງ Object ທີ່ຢູ່ສູງກວ່າໄດ້
ເຊັ່ນ Elephant ສາມາດ Giving-Milk ໄດ້

ປັບປຸງການສະແດງຄວາມຮູ້

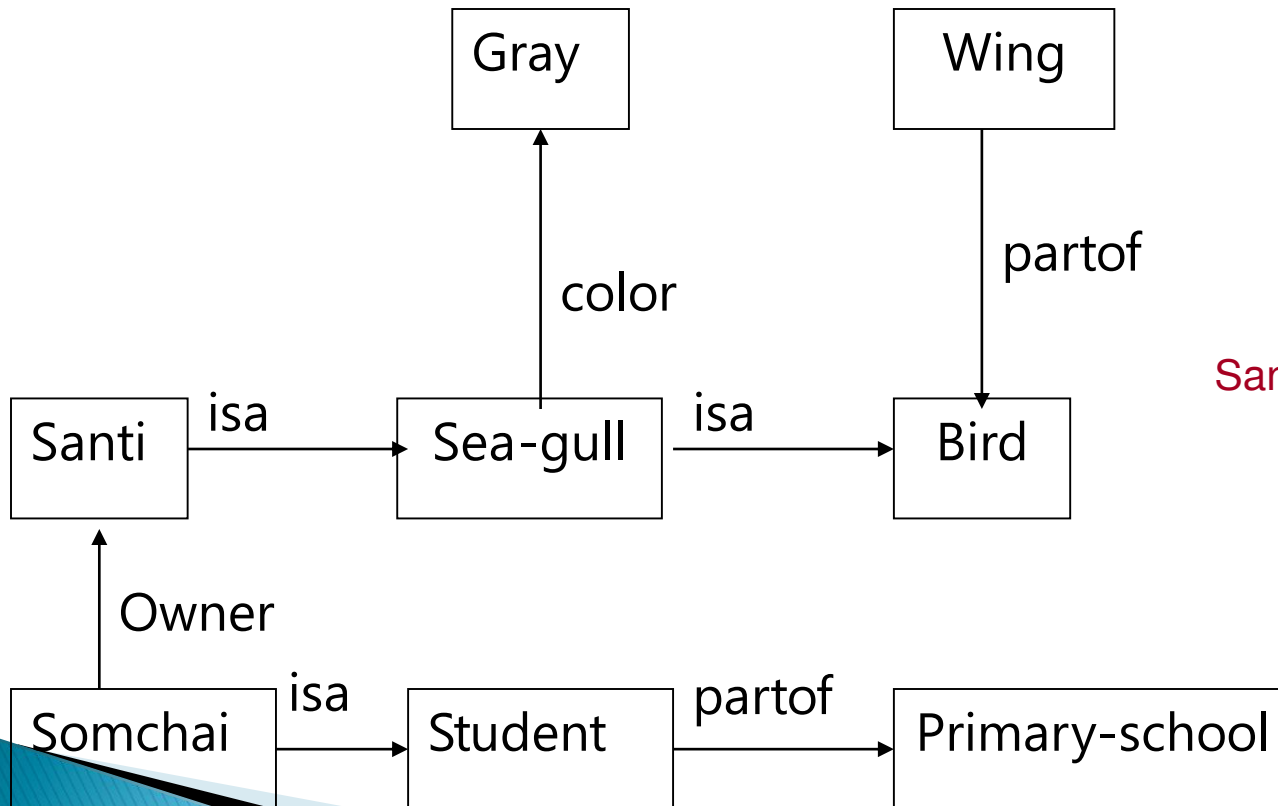

Transitivity ?

Inheritance ?

ການຫາເຫດຜົນ ໃນ Semantic network

- ▶ ໃຊ້ວິທີການປຽບທຽບຮູບແບບ (Pattern Matching)
- ▶ ພ້ອມກັບຄຸນສົມບັດການສືບທອດ (Property Inheritance)

Santi ມີສີຫຍັງ ?

Predicates

Isa(string,string)

Owner(string,string)

Partof(string,string)

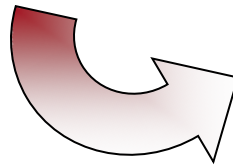
Color(string,string)

Goal

Write("Question: What is a color of SANTI", nl.

Color(santi,x)

Write("Answer: The color of SANTI is",x), nl.

Clauses

Isa(santi,sea_gull).

Isa(sea_gull,bird).

Isa(Marcus,sea_gull).

Isa(somchai,student).

Isa(x,y) if isa(x,z) and
isa(z,y)..

Color(sea_gull,gray).

Color(x,y) if isa(x,z) and
isa(z,y).

Part of(wing,bird).

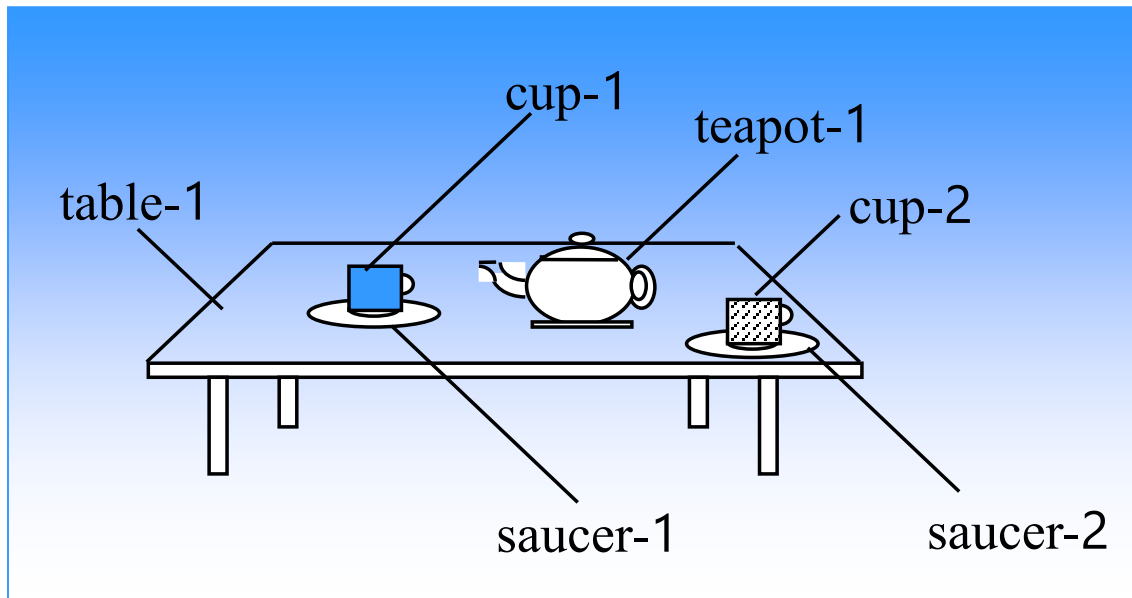
Part

of(student,primary_school
).

Color(Santi,x)?

Part of(x,y) if part of(x,z)

ຕົວຢ່າງການຂຽນອະທິບາຍຄວາມຮູ້ດ້ວຍ Semantic Net.

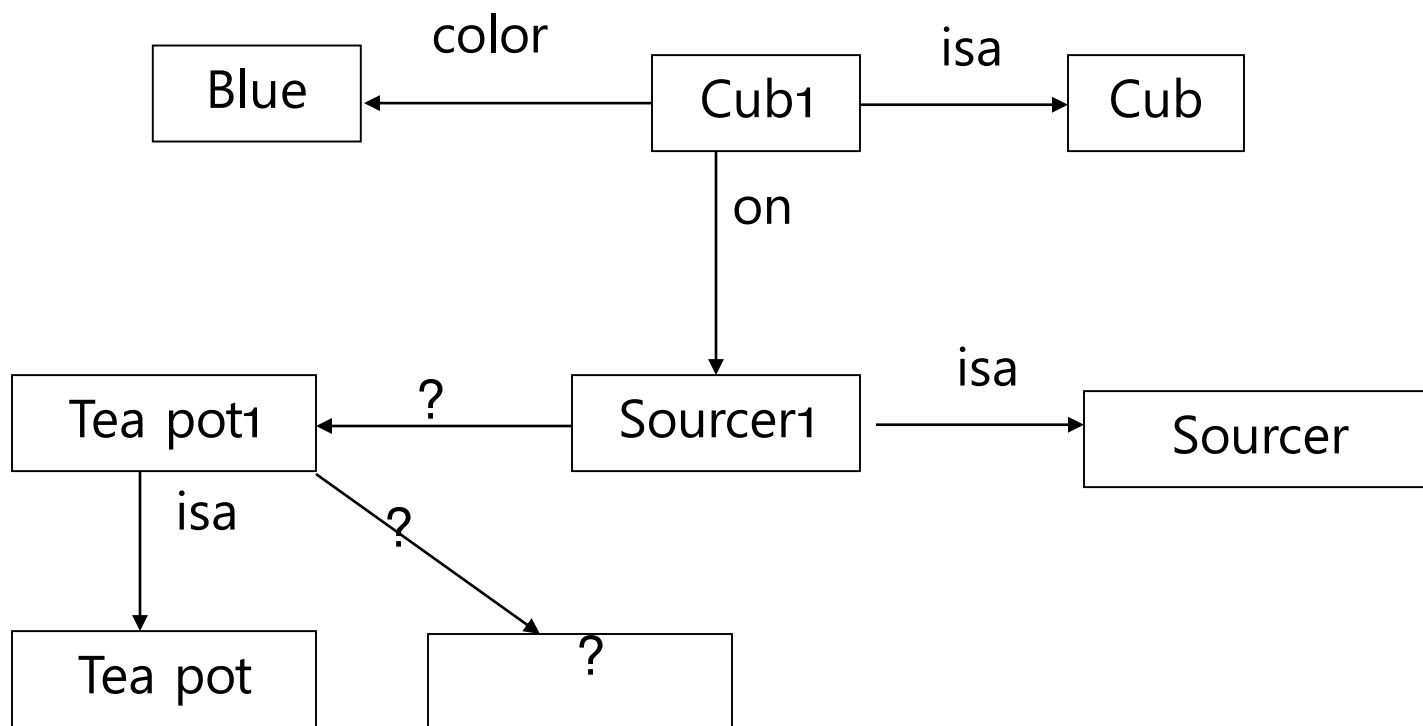
ຄວາມຮູ້ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງທີ່ສ້າງຂຶ້ນ

cup-1 is a cup
colour of cup-1 is blue
teapot-1 is a teapot
colour of teapot-1 is white
cup-1 is on saucer-1

saucer-1 is a saucer
saucer-1 is left of teapot-1
saucer-1 is on table-1
table-1 is a table

...

ບາງສ່ວນຂອງການສະແດງSemantic Network

ວິທີການສະແດງຄວາມຮູ້ FRAME

3. ການສະແດງຄວາມຮູ້ດ້ວຍເຟມ(Frame)

Minsky ຜູ້ພັດທະນາເຟມ ກ່າວເຖິງເຟມໄວ້ວ່າ

Here is the essence of the frame theory: When one encounters a new situation (or makes a substantial change in one's view of a problem) one selects from memory a structure called a “frame.” This is a remembered framework to be adapted to fit reality by changing details as necessary

ຊຶ່ງໝາຍເຖິງ

- ການຮັບຮູ້ແລະປະສົບການຖືກຈັດລົງເທິງໂຄງສ້າງທີ່ເອີ້ນວ່າ ເຟມ
- ເມື່ອເຮົາໄດ້ປະສົບການໃໝ່ຈະປັບການຮັບຮູ້ແລະເຂົ້າໃຈໄດ້
- ພ້ອມກັບການປັບໂຄງສ້າງເຟມໃຫ້ຖືກຕ້ອງກັບເຫດການໃໝ່ນັ້ນ

ຕົວຢ່າງ

Lecture

is_a: meeting
number_people: a number of people
level: {intermediate, advance}
    if_advance: pay attention
lecture: lecturer
room: unknown

Lecturer

is_a: speaker

.....

ເຟມແມ່ນຫຍັງ

- ▶ ປະຍຸກມາຈາກ semantic network
- ▶ ມີແນວຄິດວ່າ
  - ມະນຸດເຂົ້າໃຈສິ່ງຕ່າງໆ ດ້ວຍການສ້າງໂຄງສ້າງທີ່ເປັນຊ່ອງໆ ເກັບຄວາມເຂົ້າໃຈໄວ້
  - ສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈສິ່ງຕ່າງໆ ແລ້ວປ້ອນຂໍ້ມູນລົງໃນໂຄງສ້າງນັ້ນ (Slot-and-filter)
  - ບາງ slot ອາດຖືກແທນທີ່ດ້ວຍຄ່າທີ່ບໍ່ຮູ້
  - ບາງ slot ອາດຂະຫຍາຍຄວາມຮູ້ດ້ວຍໂຄງສ້າງອື່ນ (Frame ອື່ນ)
  - ສ່ວນຍ່ອຍ slot ສາມາດມີ procedure ແລະອາດຈະເຮັດວຽກເມື່ອມີການເຕີມຂໍ້ມູນລົງໄປ

- ▶ ໃຫ້ Node ໃນ Semantic network ບັນຈຸລາຍລະອຽດໄດ້ຫຼາຍຂຶ້ນ
- ▶ ແຕ່ລະເພມສະແດງຄວາມໝາຍຂອງ object, attribute, situation, action
- ▶ ເພມຈະມີໂຄງສ້າງຄື record ໃນພາສາ C
- ▶ ໃນຖານຄວາມຮູ້ຈະມີ ຫຼາຍໆ ເພມຮ່ວມກັນ
- ▶ ແຕ່ລະເພມຈະເຊື່ອມກັນດ້ວຍຄ່າໃນ slot

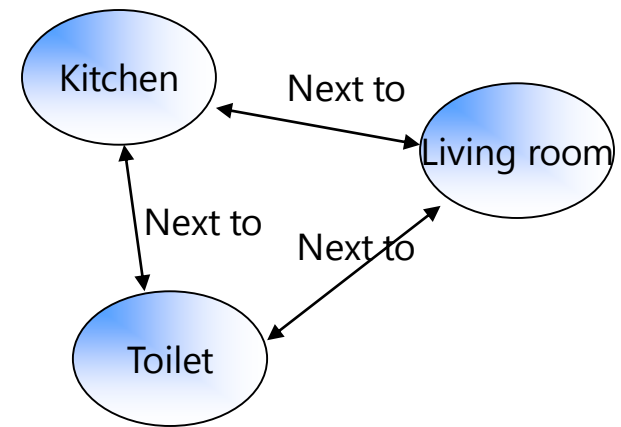
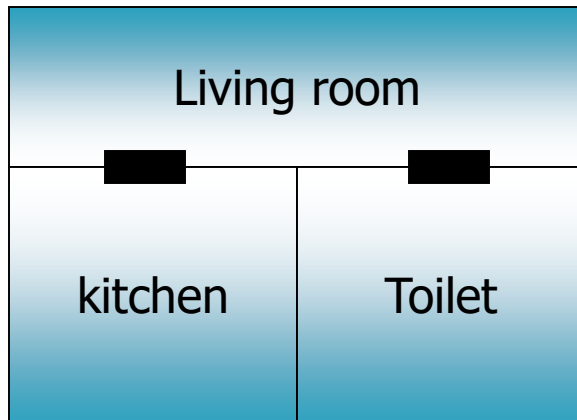
Frame Syntax

Frame Name	
Slot 1	Value
Slot 2	Value
Slot 3	Value
Slot ..	Value
Slot n	Value

Frame VS. Semantic Network

Description	Frame	Semantic Network
• Frame name:	ຊື່ຂອງ Frame	ຊື່ຂອງໂນດ
• Slot:	ລາຍການຄຸນສົມບັດ	Arc
• Value:	ຄ່າຄຸນສົມບັດ	ໂນດທີ່ສຳພັນ

e.g my house

Semantic Network

Kitchen
next to: {Toilet, Living room}

Living room
next to: {Toilet, Kitchen}

Toilet
next to: {Kitchen, Living room}

Frame

Frame

- frame ສະແດງ entity ໃຫ້ເປັນແບບ slots (attributes) ແລະຄ່າຂໍ້ມູນ
- ແຕ່ລະ slot ຈະມີກຸ່ມຂອງຄ່າທີ່ເປັນໄປໄດ້
- ແຕ່ລະ Frame ສາມາດສະແດງຄ່າທີ່ຊັດເຈນ (specific entity ເຊັ່ນ ສີເດງ, 2000 ກີບ), ຫຼືຄ່າກວ້າງໆ (general concept ເຊັ່ນ ແມວ, ດອກໄມ້)

My Car

Color: Red //specific

Is_a: Sedan //general

is_a: Car //general

- Frame ສໍາພັນກັບ Frame ອື່ນໄດ້ໂດຍເບິ່ງຄ່າຈາກ Slot

Frame

- Frames ສາມາດມີຈຳນວນຂໍ້ມູນຫຼາຍກວ່າ semantic nets (ເຊັ່ນມີຈຳນວນ 25 ຂໍ້ມູນ)
- ເຮົາສາມາດໃຊ້ເທັກນິກ Object-oriented ໂປຣແກຣມໄດ້
- Frames ສາມາດມີ function ເພື່ອປະກອບການປະມວນຜົນໄດ້
- But a price is paid in terms of efficiency, generality, and modularity!
- ການຄວບຄຸມ Inheritance ສາມາດເຮັດໄດ້ງ່າຍ

Attached Procedure in Frame

- ▶ ຄຸນສົມບັດທີ່ສະແດງໄວ້ໃນເລມເປັນພຽງຄ່າຄົງທີ່ສະແດງຄວາມໝາຍ
- ▶ ແຕ່ສາມາດປັບປ່ຽນ ຫຼື ເພີ່ມຄວາມໝາຍທາງການຄ້ານວນໄດ້
- ▶ ໂດຍເພີ່ມການກະທຳ Action ຫຼື Procedure ລົງໄປໃນ slot
- ▶ Procedure ຈະຖືກເອີ້ນຕາມຄວາມຕ້ອງການ ເຊັ່ນ ເມື່ອມີການປັບບຸງຄ່າໃນ slot ໃດໆ

Frame: CAR

Specialization of: LAND VEHICLE

Body: Steel

Window: Glass

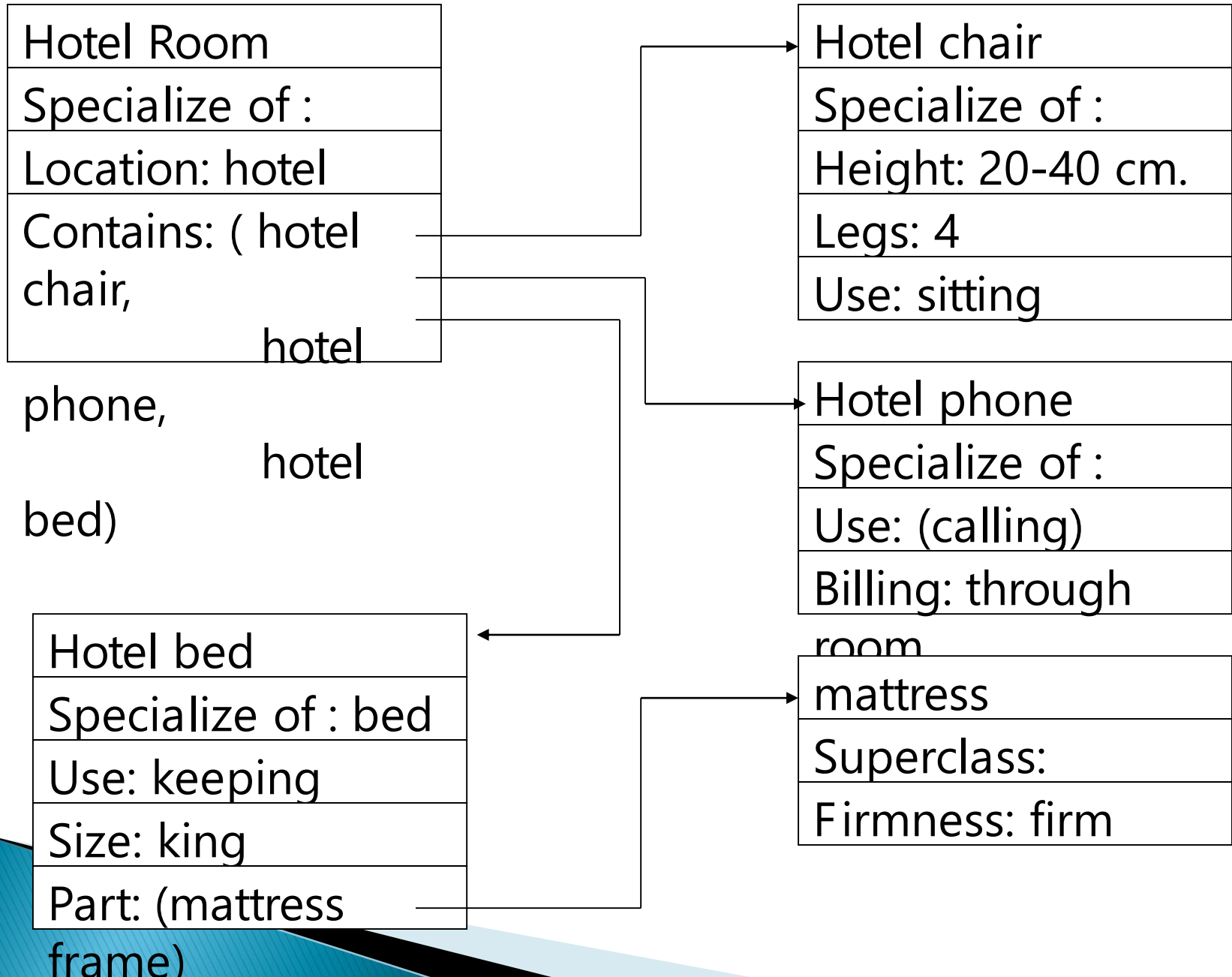
Fuel Remaining:

Range : (empty, ¼ tank, ½ tank, full)

Default : none

IF-NEEDED: check fuel gauge

ຕົວຢ່າງການສະແດງຄວາມຮູ້ດ້ວຍ ເຟມ

Benefits

- ພັດທະນາໂປຣແກຣມເພື່ອຈັດການກັບຄວາມຮູ້ນີ້ໄດ້ງ່າຍ
- ງ່າຍຕໍ່ຄວາມເຂົ້າໃຈ ຄົນທົ່ວໄປສາມາດສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈໄດ້
- ສ້າງຕົ້ນແບບຂອງ Frame ເພື່ອນຳໄປໃຊ້ໄດ້ງ່າຍ ເຊັ່ນ ສ້າງຕົ້ນແບບ

Drawbacks

- ບໍ່ມີກົດເກນທີ່ແນ່ນອນໃນການກຳນົດຄ່າຂອງ slot
- ເນື່ອງຈາກບໍ່ມີມາດຕະການຂອງຄ່າໃນ slot ເຮັດໃຫ້ການອະນຸມານຄວາມຮູ້ຢາກຂຶ້ນ

ວິທີການສະແດງຄວາມຮູ້ແບບ

Conceptual Dependency

Conceptual Dependency

- ▶ ການເພິ່ງພາເຊິ່ງມະໂນພາບ (Conceptual Dependency) ຫຼື CD
- ▶ ເປັນທິດສະດີຂອງການສະແດງຄວາມຮູ້ທີ່ມີລຳດັບເຫດການຕ່າງໆ ທີ່ເກີດຂຶ້ນໃນປະໂຫຍກທຳມະຊາດ (Natural Language Sentence)
- ▶ ພັດທະນາໂດຍ Roger Schank ໃນປີ 1973
- ▶ Schank ເປັນຜູ້ພັດທະນາລະບົບການປະມວນຜົນພາສາທຳມະຊາດ
  - ພະຍາຍາມທີ່ຈະກຳນົດອົງປະກອບພື້ນຖານໂດຍໃຊ້ຈຳນວນນ້ອຍທີ່ສຸດ
  - ເພື່ອອະທິບາຍເຫດການທຸກໆເຫດການທີ່ເກີດຂຶ້ນ
  - Schank ເບິ່ງວິທີການສະແດງຄວາມຮູ້ແບບນີ້ວ່າເປັນທິດສະດີທາງສັນຊາດຕະຍານຂອງການປະມວນຜົນຂອງພາສາມະນຸດ (an intuitive theory of human language processing)

Conceptual Dependency

- ▶ CD ມີເປົ້າໝາຍການສະແດງຄວາມຮູ້ຄື

1. ເພື່ອເຮັດໃຫ້ການສະແດງຄວາມໝາຍຂອງປະໂຫຍກໃນພາສາງ່າຍຂຶ້ນ

2. ເຮັດໃຫ້ການສະແດງຄວາມໝາຍຂອງປະໂຫຍກບໍ່ຂຶ້ນຢູ່ກັບຮູບແບບຂອງພາສາ

- ▶ CD VS. Semantic Network

SN ສະແດງຄວາມຮູ້ໂດຍກະແຈກກະຫັດສະຫວ່າງໃນດ ແຕ່ CD ສະແດງຄວາມຮູ້ທັງໂຄງສ້າງ ແລະ ກຸ່ມຄວາມຮູ້ພື້ນຖານທີ່ເພີ່ມເຂົ້າໄປເພື່ອການຕີຄວາມໝາຍໄດ້ຫຼາຍຂຶ້ນ

ພິຈາລະນາປະໂຫຍກເທົ່ານີ້

1. John gave the book to Mary.

ACTOR: John

ACTION: ATRANS (ເຄື່ອນຍ້າຍວັດຖຸ)

OBJECT: the book

DIRECTION: FROM :John
TO :Marry

2. Marry received the book from John.

ACTOR: Marry

ACTION: ATRANS (ເຄື່ອນຍ້າຍວັດຖຸ)

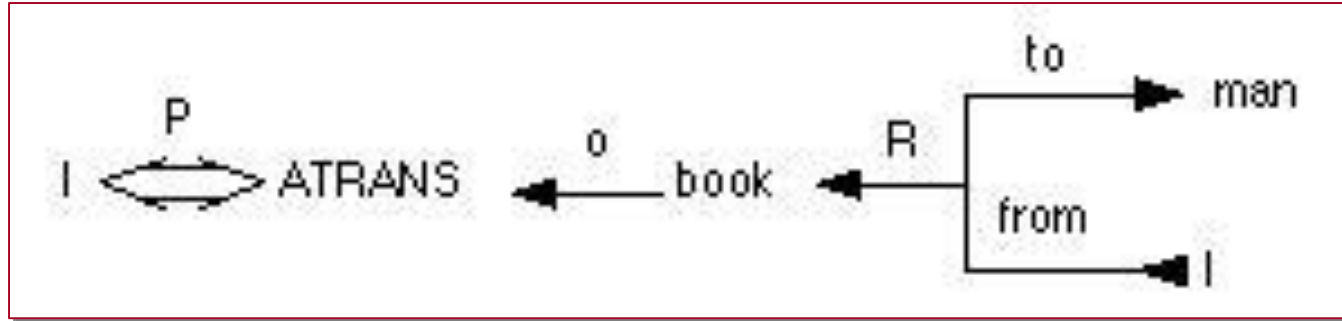
OBJECT: the book

DIRECTION: FROM: John
TO:Marry

ເປັນປະໂຫຍກດຽວກັນແຕກຕ່າງກັນທີ່ຮູບແບບໄວຍະກອນຂອງ
ປະໂຫຍກເທົ່ານີ້ ດັ່ງນັ້ນ Roger Schank ຈຶ່ງໄດ້ໃຊ້ CD ເພື່ອ
ສະແດງຄວາມຮູ້ດັ່ງກ່າວ

ການສະແດງຄວາມຮູ້ດ້ວຍ CD

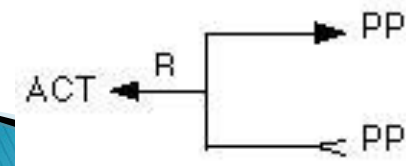
"I gave the man a book"

ສະແດງ ຄຸນສົມບັດ ໄປກັບລະຫວ່າງ Actor ແລະ Action
P ສະແດງເຫດການໃນອະດີດ

ສະແດງ ຄຸນສົມບັດ ຂຶ້ນຢູ່ກັບສິ່ງທີ່ອະທິບາຍຢູ່
O ສະແດງກໍລະນີທີ່ວັດຖຸທີ່ຖືກອ້າງເຖິງ

ສະແດງ ຄຸນສົມບັດ ລະຫວ່າງ action ຜູ້ກະທໍາ ແລະ ຜູ້ຮັບ
R ສະແດງກໍລະນີທີ່ຜູ້ຮັບຖືກອ້າງເຖິງ

ສິ່ງຕ່າງໆ ທີ່ຖືກໃຊ້ໃນ CD

- ▶ **PPs**; Picture Procedures: Object ຕ່າງໆ

ວັດຖຸທາງກາຍຍະພາບ: PPs ອາດເປັນຜູ້ກະທຳ ແລະ ຜູ້ຖືກກະທຳ (ເຊັ່ນຄົນ, ສິ່ງຂອງເປັນຕົ້ນ) ບາງຄັ້ງອາດເປັນຈຸດເລີ່ມຕົ້ນ ຫຼື ຈຸດໝາຍປາຍທາງກໍໄດ້

ວັດຖຸທາງມະນະໂນພາບ: PPs ຈະເປັນຄຸນສົມບັດບາງຢ່າງກໍໄດ້ ເຊັ່ນ ຄວາມຮ້ອນ

PAs; attributes of PP's state(Value) ໝາຍເຖິງຄ່າທີ່ບອກລະດັບຂອງ Attribute ເຊັ່ນ ພ້ຳ ເປັນລັກສະນະຂອງ Attribute ຂອງສີ ແລະ 5 ແມັດ ເປັນລັກສະນະຂອງ Attribute ຂອງຄວາມສູງ

- ▶ **ACTs**; action ໝາຍເຖິງການກະທຳຕໍ່ Object ໂດຍຜູ້ກະທຳ(PP)

- ▶ **AAs**; Action Aiders ໝາຍເຖິງສິ່ງທີ່ຂະຫຍາຍເພີ່ມເຕີມຊະນິດຂອງ ACT

- ▶ **LOCs**; Location ໝາຍເຖິງສະຖານທີ່

- ▶ **Ts**; time ໝາຍເຖິງເວລາ

ກົດຕ່າງໆ ແລະ ໂຄງສ້າງຂອງ CD

1. $PP \langle == \rangle ACT$ Some PP's can ACT
2. $PP \langle == \rangle PA$ PP's have attributes
3. $ACT \langle - O - PP$ ACT's have objects

4. $ACT \langle - D - \begin{cases} \rightarrow PP \\ \leftarrow PP \end{cases}$ ACT's have directions

5. $ACT \langle - R - \begin{cases} \rightarrow PP \\ \leftarrow PP \end{cases}$ ACT's have recipients

6. $ACT \langle - I - \uparrow$ ACT's have conceptualization as instruments

7. $\begin{matrix} PP \\ \downarrow \\ \langle == == \rangle \end{matrix}$ PP's can be described by conceptualizations in which they occur

8. $\begin{matrix} T \\ \downarrow \\ \langle == == \rangle \end{matrix}$ conceptualization have times

9. $PP \langle == == \rangle PP$ one PP may be equivalent to another

ACT ຊະນິດຕ່າງໆໃນ CD

MOVE	ໝາຍເຖິງການເຄື່ອນໄຫວສ່ວນຕ່າງໆ ຈອງຮ່າງກາຍ
PROPEL	ໝາຍເຖິງການຍ້າຍວັດຖຸທີ່ເກີດຈາກຜູ້ ກະທຳ
INGEST	ໝາຍເຖິງການນຳເອົາສິ່ງຂອງເຂົ້າ ຈາກຮ່າງກາຍ
EXPEL	ໝາຍເຖິງການນຳເອົາສິ່ງຂອງອອກ ຈາກຮ່າງກາຍ
GRASP	ໝາຍເຖິງການຈັບ ຫຼື ຖືວັດຖຸ

ACT ຊະນິດຕ່າງໆໃນ CD

ACT ສໍາລັບການປ່ຽນແປງສະຖານະ

ATRANS ໝາຍເຖິງການຖ່າຍທອດທາງວັດຖຸ

PTRANS ໝາຍເຖິງການຖ່າຍທອດທາງນາມມະທາ
(Abstract)

ACT ສໍາລັບການສື່ສານ

SPEAK ໝາຍເຖິງການອອກສຽງ ເຊັ່ນ ຮ້ອງເພງ
ຮ້ອງສຽງດັງ

ATTEND ໝາຍເຖິງການທີ່ບຸກຄົນໄດ້ຮັບຂ່າວສານ

ACT ສໍາລັບສະໝອງ (Mental)

MTRANS ໝາຍເຖິງການອະທິບາຍ

MBUILD ໝາຍເຖິງການຕັດສິນໃຈ

ກາລະຕ່າງໆ

ໃນການສະແດງຄວາມຮູ້ຂອງ CD ນັ້ນສາມາດລະບຸກາລະຕ່າງໆ ໄດ້ ຊຶ່ງກາລະຕ່າງໆ ຈະມີລາຍລະອຽດ ດັ່ງລຸ່ມນີ້

(null) ບັດຈຸບັນ

p ອະດີດ

f ອະນາຄົດ

/ ປະຕິເສດ

ts ການປ່ຽນສະຖານະ

tf ສິ້ນສຸດການປ່ຽນສະຖານະ

c ເງື່ອນໄຂ

k ຕໍ່ເນື່ອງ

? ຄໍາຖາມ

ວິທີການສະແດງປະໂຫຍກທາງພາສາສາດ ດ້ວຍ ການເພິ່ງພາເຊິ່ງມະໂນພາບ

1. ແຍກອົງປະກອບຂອງປະໂຫຍກ ເຊັ່ນ ACTOR, TIME, ACTION, OBJECTS ແລະ DIRECTION.
2. ຫາຄຳທີ່ໃຊ້ແທນຊື່ຂອງ ACTION ນັ້ນເຊັ່ນ ການຍ້າຍວັດຖຸ(ໂດຍຄົນ) ໃນທາງການເພິ່ງພາເຊິ່ງມະໂນພາບໃຊ້ຄຳວ່າ PROPEL
3. ພິຈາລະນາຮູບແບບຂອງກົດ ແລະ ການຂຽນຮູບ CD ຂຶ້ນມາ

ຕົວຢ່າງການຂຽນ CD ເຊັ່ນ

1. ແຍກອົງປະກອບຂອງປະໂຫຍກ

ACTOR: John

TIME: present

ACTION: moves

OBJECT: his hand

DIRECTION: FROM: ບໍ່ມີ (ເນື່ອງຈາກບໍ່ຮູ້
ວ່າຢູ່ຕໍາແໜ່ງໃດ)

TO: his mouth

2. ຫາຄໍາທີ່ໃຊ້ແທນທີ່ຂອງ ACTION ນັ້ນ

ໃນທີ່ນີ້ action ຄື moves ຊຶ່ງຄືກັບໃນ CD ຄື MOVE

ຕົວຢ່າງການຂຽນ CD ເຊັ່ນ

- ▶ 3. ພິຈາລະນາຮູບແບບຂອງກົດ ແລະ ການຂຽນຮູບ CD ຂຶ້ນມາ

John <==> MOVE <—O—his hand <— D —> his mouth
<

ໂດຍໃຊ້ກົດທີ່ 1
ໂດຍໃຊ້ກົດທີ່ 3
ໂດຍໃຊ້ກົດທີ່ 4

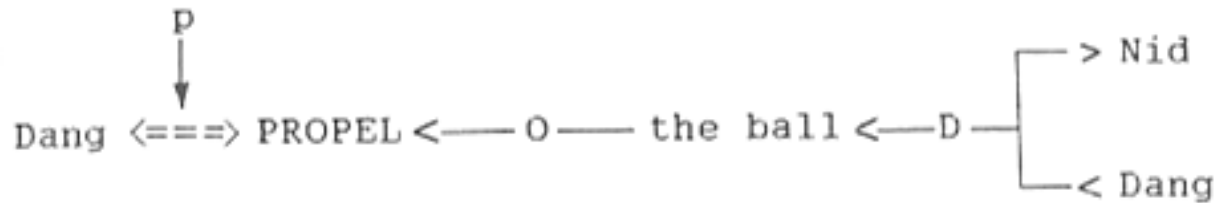
PP $\longleftrightarrow$ ACT

ACT $\xleftarrow{O}$ PP

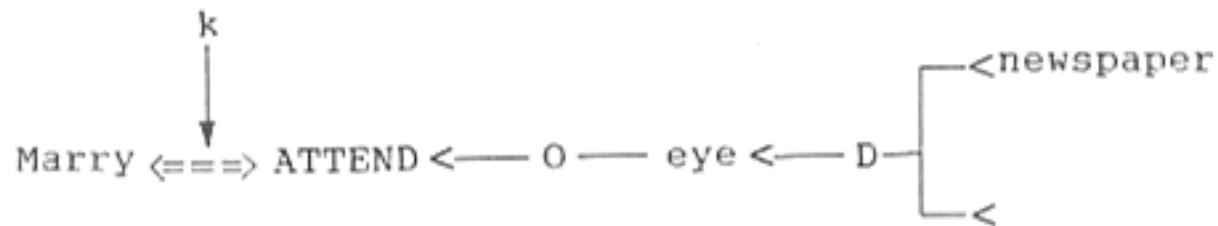
ACT <— D —> PP
< PP

ຕົວຢ່າງການສະແດງຄວາມຮູ້ດ້ວຍ CD

Dang threw the ball to Nid.

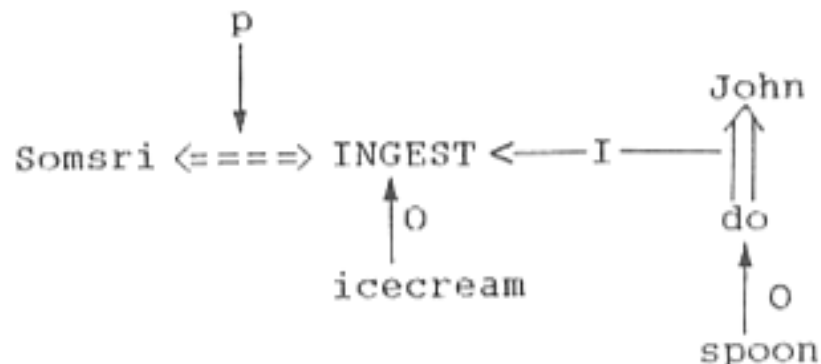
Marry read the newspaper.

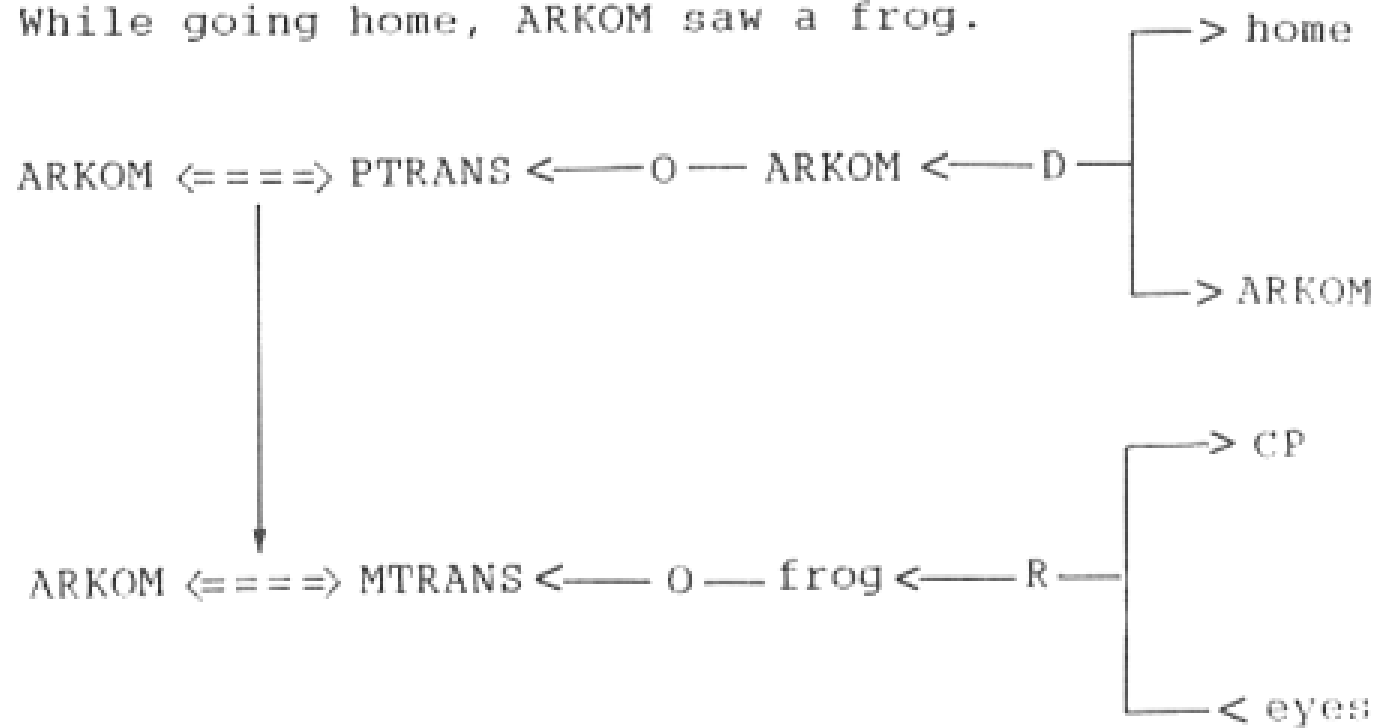
John is an engineer.

John $\langle===\rangle$ engineer

Somsri ate icecream.

While going home, ARKOM saw a frog.

- ▶ Jane is speaking with a man.
- ▶ Aniruth is bitten by Bobby.